

Міністерство освіти і науки України
Луцький національний технічний університет
Факультет бізнесу
Кафедра прикладної статистики та економіки праці

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ УПРАВЛІННЯ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИМИ СИСТЕМАМИ

**Матеріали II Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції з
міжнародною участю**

8 грудня 2016 року

ЧАСТИНА 3

Луцьк – 2016

УДК 338.24 : 330.342 (063)

А 43

ББК 65.050 : 65.013

Рецензенти:

Голян В.А. – д.е.н., професор, ДУ «Інститут економіки природокористування та сталого розвитку НАН України»;

Барський Ю.М. – д.е.н., професор, Східноєвропейський національний університет ім. Лесі Українки.

*Рекомендовано Вченою радою Луцького національного технічного університету
(протокол № від грудня 2016 р.)*

А 43 Актуальні проблеми управління соціально-економічними системами: матеріали всеукр. наук.-практ. інтернет-конф., Луцьк, 8 груд. 2016 р., Частина 3 – Луцьк: РВВ Луцького НТУ, 2016. – 656 с.

Збірник містить матеріали учасників всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції молодих учених і студентів «Актуальні проблеми управління соціально-економічними системами», що охоплюють проблеми управління національним господарством, галузями та господарськими комплексами; регіонального менеджменту та міжнародного співробітництва в контексті подальшої євроінтеграції України; менеджменту та економіки підприємства; управління персоналом, трудового потенціалу, лідерства; ринку праці, зайнятості населення, соціального партнерства; управління логістичними процесами на різних рівнях господарювання, а також фінансового та обліково-аналітичного забезпечення управлінських процесів.

Для науковців, аспірантів, студентів, практиків, які досліджують проблеми управління соціально-економічними системами різних рівнів.

Матеріали друкуються в авторській редакції.

Автори опублікованих матеріалів несуть повну відповідальність за підбір, точність наведених фактів, цитат, економіко-статистичних даних, галузевої термінології, інших відомостей.

Кобелєва Т.О., канд. екон.наук, доцент
Марчук Л.С., студентка
Національний технічний університет «ХПІ», Харків, Україна

ДОСЛІДЖЕННЯ КОН'ЮНКТУРИ РИНКУ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНИХ ІННОВАЦІЙ

Дослідження походження терміну «кон'юнктура ринку інтелектуальних інновацій» приводить нас до висновку, що цей термін походить від поняття економічної динаміки. Детальне вивчення наукових праць класиків економічної науки дозволяє виділити два основних підходи до визначення стану економічної ситуації (в контексті цього дослідження – ситуації на ринку відповідного товару).

Представниками першого – статичного – підходу розглядають кон'юнктуру економічної ситуації як щось незмінне, назавжди встановлене. На думку В.Петті – це означає зменшення (збільшення) значення показників, які статично (поза часовими рамками) характеризують певну економічну ситуацію. При створенні теорії розподілу багатств, законів земельної ренти, прибутку, заробітної плати Д.Рікардо використовував статичний підхід, практично ігноруючи багатоаспектність динаміки економічних процесів, але разом з тим його теорія була розроблена в умовах кон'юнктури, що змінюється. Автор методології динамічного програмування Т.Мальтус, з одного боку, розглядав економічну ситуацію в динаміці (показники, які він вивчав, в часі), а з іншого боку – ситуація розглядалася статично – закони зміни змінюються показників були незмінними на протязі всього часу їх використання і не підлягали зміні внаслідок дії певних чинників, тобто вони розглядалися статично, не підлягаючи кількісним або якісним змінам.

Представники другого – динамічного – підходу надають кон'юктурі непостійний характер, вважають, що вона підлягає постійним динамічним перетворенням. Так, А.Сміт вказує на складний характер причинно-наслідкових зв'язків, які мають місце в ринкових відносинах, на суттєвий вплив на характер кон'юнктури випадкових та невизначених чинників. Ідеї А.Сміта знайшли своє продовження в працях Ж.Б.Сея, хоча динамічний підхід, на його думку, не є домінуючим, частина положень – динамічна, інша – статична. Дж.Ст.Мілль першим ввів поняття про статичний і динамічний підхід до вивчення явищ економічного

життя, признаючи необхідність розгляду в економічних дослідженнях категорії часу. В подальшому ціла низка вчених (В.Рошер, Б.Гильденбранд, К.Кніс, Г.Шмоллер) розглядали історію становлення та розвитку економіки, використовуючи динамічний підхід. В працях цих вчених вперше почав широко використовуватися термін «тенденція».

Слід зазначити, що в теперішньому вигляді в працях класиків економічної теорії термін «кон'юнктура» не зустрічається, але вони показали складність економічного механізму в його взаємозв'язках, статистиці та динаміці. Кон'юнктуру, як економічний термін, широко використовували К.Маркс та Ф.Енгельс при дослідженні основних закономірностей капіталістичного способу виробництва. В їх працях поняття кон'юнктури використовується для характеристики коротко часових, часто випадкових, позитивних або негативних умов, що виникають на ринку в момент з'єднання попиту і пропозиції, тобто в критичний для процесу відтворення капіталу момент – при збуті (реалізації) продукції. Як наслідок, ринкові ціни відхиляються вниз або вгору від вартості товару, яка знаходиться в центрі цих коливань. Розвиток і впровадження в практику господарської діяльності поняття кон'юнктура отримало в 20-30 рр. ХХ сторіччя, коли його тісно пов'язали з вченням про економічні кризи та цикли. В Європі цей напрямок отримав назву «теорія кон'юнктури ринку інтелектуальних інновацій», а в США – «теорія господарських (кон'юнктурних) циклів». Відповідно до цих теорій господарська (ринкова) кон'юнктура отримала нове визначення, яке було досить розповсюджене в економічних публікаціях того часу. Під терміном «ринкова (господарська) кон'юнктура стали розуміти коливання господарського (кон'юнктурного) циклу в окремих капіталістичних країнах, тобто відхилення від стану ринкової рівноваги, при якій існує стійкий баланс між попитом і пропозицією, а також стабільний рівень ринкових цін.

Представники кон'юнктурного напрямку, виходячи з відповідного розуміння господарчої (ринкової) кон'юнктури вважали, що економічні кризи в капіталістичних країнах є результатом зниження ділової активності, яке зумовлено коливанням кон'юнктури, під якою розуміли коливання обсягів виробництва і вивозу капіталу, розміру облікових ставок, зміну ринкових цін і т.п. В рамках різних напрямів економічної думки вчені обґрунтовували твердження про те, що існують закономірні і незакономірні, циклічні і нерегулярні, короткострокові і довгострокові тенденції, які в цілому і визначають і пояснюють кон'юнктурні зміни.

В сучасних дослідженнях, присвячених аналізу кон'юнктури ринку, використовуються різні визначення поняття «кон'юнктура», яке в цей час міцно увійшло в категоріальний апарат ринкової економіки, але в цілому вони мають досить різносторонню направленість і не дають однозначної відповіді на питання, що ж таке ринкова (товарна, господарська) кон'юнктура. Все це дає підстави для проведення більш детальних наукових дослідження для напрацювання методичного і методологічного матеріалу для уточнення існуючих визначень цього терміну.

Різноманітність факторів, що впливають на економіку, створюють великі складнощі щодо визначення перспектив її розвитку, однак названа в результаті дослідження система показників з достатньою точністю дозволить визначити

сучасний стан і перспективи розвитку кон'юнктури товарного ринку в короткостроковій, а при необхідності – в довгостроковій перспективі.

В ході досліджень сформульовано основні методичні вимоги, що висуваються до кон'юнктурних досліджень товарного ринку.

По-перше, усі явища, що обумовлюють розвиток кон'юнктури існують в тісному взаємозв'язку і взаємозалежності. Визначення цих зв'язків і залежностей – надзвичайно важливий етап у дослідженні економічної кон'юнктури, тобто вивчення кон'юнктури відповідного товарного ринку без врахування зв'язків з іншими ринками й без аналізу загальногосподарської кон'юнктури теоретично невірне, а на практиці може призвести до крупних прорахунків з відповідними наслідками.

По-друге, розвиток кон'юнктури різних товарних ринків характеризується виключною нерівномірністю, а інколи і суперечливістю руху кон'юнктурних показників, тобто автоматичне перенесення тенденцій або темпів розвитку загальногосподарської кон'юнктури (чи кон'юнктури суміжних ринків) та кон'юнктури конкретного товарного ринку без врахування цих особливостей може призвести до грубих, а інколи і фатальних помилок при оцінці стану ринку.

По-третє, стан на більшості товарних ринків характеризується відсутністю стабільності та різкими кон'юнктурними коливаннями. Кон'юнктура не існує поза рухом і змінами. Може існувати ситуація, коли загальногосподарська кон'юнктура у відносно малі проміжки часу майже не змінюється, а попит та пропозиція, ціни та інші кон'юнктурні показники окремих товарних ринків перебувають у стані досить сильних коливань, тобто часті й інколи досить різкі зміни ринкової ситуації вимагають постійного вивчення кон'юнктури. Тільки при неперервності кон'юнктурного спостереження є можливість забезпечити своєчасне корегування прогнозів у відповідності із змінами на товарному ринку.

1. Косенко О.П. Комерціалізація інтелектуально-інноваційних технологій [Монографія] / О.П.Косенко. - Х.: «Смуґаста типографія», 2015.- 517 с.
2. Перерва, П.Г. Визначення ризику оцінки стану кон'юнктури вітчизняного ринку асинхронних двигунів [Текст] / П.Г. Перерва, Т.О. Кобелева // Маркетинг і менеджмент інновацій. — 2012. — № 1. — С. 79-88.
3. Ткачов М. М. Дослідження причин та джерел збитків автовиробників від порушення виключних прав / М. М. Ткачов // Проблеми формування та розвитку інноваційної інфраструктури: європейський вектор – нові виклики та можливості [Електронний ресурс] : тези доповідей III Міжнародної науково-практичної конференції, Львів, 14–16 травня 2015 року : до 50-річчя Інженерно-економічного факультету (Навчально-наукового інституту економіки і менеджменту) / Національний університет «Львівська політехніка» [та інші]. – Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2015. – С. 591–592.
4. Косенко О.П. Оцінка комерційного потенціалу технологій / О.П.Косенко, І.В.Долина, А.В.Косенко // Монографія / за заг. ред. доц. О. П. Косенко // Науковий редактор П.Г.Перерва – Харків. : «Смуґаста типографія», 2015. – 506 с.
5. Перерва П.Г. Розвиток організаційних структур трансферу технологій в ВНЗ (комерціалізації об'єктів інтелектуальної власності) / П.Г.Перерва, А.В.Косенко, О.П.Косенко // Механізм регулювання економіки. Міжнародний науковий журнал. – Суми : ТОВ «ВТД «Університетська книга», 2009. – № 4. – Т. 2. – С. 147–155.
6. Ткачов М.М. Економіка контрафакту: визначення збитків та обґрунтування шляхів попередження / М.М.Ткачов, П.Г.Перерва // Інновації у маркетингу та менеджменту: монографія / за заг. ред. д.е.н., професора С.М. Ілляшенка. – Суми: ТОВ «Друкарський дім «Папірус», 2013. – С. 244–255.
7. Перерва, П.Г. Організація та управління інноваційною діяльністю: підруч. / П. Г. Перерва, С. А. Мехович, М. І. Погорелов. - Харків: НТУ "ХПІ", 2008. – 1025 с.
8. Косенко О. П. Розвиток методів вартісної оцінки нематеріальних активів та об'єктів інтелектуальної власності / П. Г. Перерва, О. П. Косенко, М. М. Ткачов // Наукові праці Донецького національного технічного університету. Серія : економічна. – Донецьк : ДНТУ, 2014. – № 4. – С. 57–66.

9. Перерва П.Г. Розвиток методів аналізу фактичного стану конкурентних переваг підприємства / П.Г. Перерва, Н.П. Ткачова // Економіка розвитку. – Харків : ХНЕУ, 2011. – №4 (60). – С. 116-120.
10. Косенко О.П. Переваги та недоліки існуючих підходів до вартісної оцінки інтелектуальних технологій / О. П. Косенко, М. М. Ткачов // Вісник НТУ «ХПІ». – Харків : НТУ «ХПІ», 2014. – № 65(1107). – С. 46–56.
11. Перерва П.Г. Антикризові інструменти сталого розвитку підприємства: інноваційна, інвестиційна та маркетингова політика / П.Г.Перерва, А.В.Косенко, О.П.Косенко // Вісник Нац.техн.ун-ту "ХПІ" : зб.наук.пр. Темат. вип. : Технічний прогрес та ефективність виробництва. – Харків : НТУ "ХПІ". – 2012. – № 25. – С. 100-106.
12. Косенко О. П. Кон'юнктура технологічного ринку : оцінка ризиків комерціалізації об'єктів інтелектуальної власності / О. П. Косенко, Т. О. Кобелева, П.Г.Перерва // Вісник НТУ «ХПІ».–Харків : НТУ «ХПІ», 2014.–№33 (1076).–С. 76 – 87.
13. Управління персоналом та економіка праці : учбов. посіб. / М-во освіти і науки України, Нац. техніч. ун-т „Харків. політехніч. ін-т” ; за ред. М.І.Погорелова, П.Г.Перерви, С.М.Погорелова, О.П.Косенко. – Харків : Щедра садиба плюс, 2015. – 521 с.- Режим доступу: [file:///D:/041D043E04320430044F%20043F0430043F043A0430/Упр_Колот%20\(1\).pdf](file:///D:/041D043E04320430044F%20043F0430043F043A0430/Упр_Колот%20(1).pdf)
14. Перерва, П.Г. Показники і критерії оцінки кон'юнктури товарного ринку [Текст] / П.Г. Перерва, Т.О. Кобелева // Маркетинг інновацій і інновації в маркетингу: збірник тез доповідей П'ятої міжнародної науково-практичної конференції , м. Суми, 29 вересня-1 жовтня 2011 року / Гол. ред. С.М. Ілляшенко — Суми : ТОВ «ТД «Папірус», 2011. — С. 161-163.
15. ТОВАЖНЯНСЬКИЙ В.Л. Антикризовий механізм сталого розвитку підприємства [монографія] / В.Л.Товажнянський, П.Г.Перерва, Л.Л.Товажнянський, І.В.Гладенко, Т.О.Кобелева, Н.П.Ткачова / За ред. проф. П.Г.Перерви П.Г. та проф. Товажнянського Л.Л. – Х.: Віровець А.П.: Апостроф, 2012 – 704 с.
16. Перерва П. Г. Антикризовий моніторинг фінансово-економічних показників роботи машинобудівного підприємства / П.Г.Перерва, В.Л.Товажнянський // Економіка розвитку. – Харків : ХНЕУ. – 2010. – №2 (54). – С. 46–50.
17. Ткачов М.М. Економічна характеристика сучасного контрафакту / М.М.Ткачов // Тези доповідей ХХІІІ Міжнар.наук.-практ. конференції «Інформаційні технології: наука, техніка, технологія, освіта, здоров'я» 20-22 травня 2015р.- Ч.ІІІ / за ред. проф. Сокола Є.І. - Харків : НТУ «ХПІ», 2015.- С.247.
18. Перерва П.Г. Економіка та організація інноваційної діяльності : підруч. / П.Г.Перерва; за ред. П.Г.Перерви, С.А.Меховича, М.І.Погорелова. – Харків : НТУ «ХПІ», 2008. – 1080 с.
19. Перерва П.Г. Розвиток методів аналізу фактичного стану конкурентних переваг підприємства / П.Г.Перерва, Н.П.Ткачова // Економіка розвитку. – Харків : ХНЕУ, 2011. – № 4 (60). – С. 116-120.
20. Pererva P.G. Technology transfer [Text] / P. G. Pererva, G. Kocziszky, D. Szakaly, M. Somosi. — Veres-Kharkiv-Miskolc: NTU «KhPI», 2012. — 668 p.
21. Перерва П. Г. Стратегічне управління виробничим потенціалом і підвищення конкурентоспроможності підприємства / Д. Коциски, П. Г. Перерва, А. П. Косенко // Вісник Національного технічного університету «ХПІ». – Х. : НТУ «ХПІ». – 2010. – Випуск 62. – С. 137-142.
22. Перерва, П. Г. Экономическая оценка инновационного потенциала : монография / А. П. Косенко, Д. Коциски, П. Г. Перерва, Д. Сакай. – Мишкольц-Харьков : Издательство Мишкольцкого университета, 2010. – 166 с.
23. Перерва П. Г. Економіка і маркетинг виробничо-підприємницької діяльності: Навч. посібник / За ред. проф. Перерви П. Г., проф. Гаврись О. М., проф. Погорелова М. І. – Харків : НТУ «ХПІ», 2004. – 640 с. 3. Перерва П. Г. Економіка та організація інноваційної діяльності : підруч. / П. Г. Перерва; за ред. П. Г. Перерви, С. А. Меховича, М. І. Погорелова. – Харків : НТУ «ХПІ», 2008. – 1080 с.
24. Перерва П.Г. Экономика и управление инновационной деятельностью: учебник / Под ред. проф. Перервы П.Г., проф. Вороновского Г.К., проф. Меховича С.А., проф. Погорелова Н.И. – Харьков: НТУ «ХПИ», 2009. – 1203 с.

НАУКОВЕ ВИДАННЯ

**АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ УПРАВЛІННЯ
СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИМИ СИСТЕМАМИ**

**Матеріали II Всеукраїнської науково-практичної
інтернет-конференціїз міжнародною участю
8 грудня 2016 року
Частина 3**

**Відповідальний за випуск:
д.е.н., доцент Шубалий О.М.**

**Відповідальний секретар:
Хомік В.В.**

Матеріали подано в авторській редакції

Підписано до друку 18.12.2016 р.
Формат 60x84/16
Ум. друк. арк. 33,8. Обл.-вид. арк. 40,8
Тираж 300 прим. Зам. №

Редакційно-видавничий відділ
Луцького національного технічного університету
43018, м. Луцьк, вул. Львівська, 75
Друк – РВВ Луцького НТУ